

- era a raica mada e liu na Nona solibula veisorovaki kei na Nona Tucaketale.
6. Na ivakarau ni nodra tokoni na iliuliu sa ka bibi ki na Lotu raraba ni Turaga. Ena tokoni taumada e dua ni bera ni tabaki ki na dua na veikacivi se vakatikori ki na dua na itutu ena matabete.
 7. Vunau kei na Veiyalayalati 42:11. Na ivakarau ni nodra tokoni na noda iliuliu a tauyavutaki ena Maji 1836, ena gauna era a tokoni kina na lewe ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni ra sa parofita, daurairai, ka daunivakatakila (raica na *History of the Church*, 1:74–77; 2:417).
 8. Na iVola i Momani e vakasalataka ni ka rerevaki ke da vakawalena na nodra veivakavulici vakaparofita. Eda wilika mai kina na “vale vakaitamera ka rabailevu ko ya sa ikoya na nodra viavialevu na kai vuravura; a sa bale, ka sa ka levu na kena bale. Sa vosa tale vei au na agilosu ni Turaga . . . ka kaya: E na vakaoqo na nodra vakarusai na veimatanitu, veimataqali, duivosavosa, kei ira na tamata era sa valuti iratou na iapositolo ni Lami e le tinikarua” (1 Nifai 11:36).
 9. Raica na Taniela 9:10; Emosi 3:7; Vunau kei na Veiyalayalati 21:1, 4–5; 124:45–46.
 10. Joni 15:16. E vakamatatataka na ikalima na yavu ni vakabauta: “Keimami vakabauta ni sa kilikili me lesia na tamata na Kalou e na parofisai, kei na veitabaki ni liga, me soli kina vua na kaukauwa me vunautaka na itukutuku vinaka ka vakayacora na veicakacaka tabu.”
 11. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: George Albert Smith* (2011), 64; vakamatatataka. E lavetaki mai na vosa oqo mai na dua na vosa ni koniferedi ni 1919. A yaco o koya me Peresitedi ni Lotu ena 1945.
 12. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 1:30, 38.
 13. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 107:27.
 14. 3 Nifai 13:10; raica talega na Maciu 6:10; Luke 11:2.
 15. Ni mate e dua na Peresitedi ni Lotu, ena bokoci na Mataveiliutaki Taumada ka rau lesu na daunivakasala ena nodrau itutu ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. E ratou sa qai dabe vakatulewa na Kuoramu ni Le Tinikarua ena Lotu me yacova ni sa tauyavutaki tale na Mataveiliutaki Taumada. Na gauna oqori e vakatokai me vakatawa vakaiapositolo. Vakaitukutuku, na gauna vakawawa oqo e dau taura e va na siga ki na tolu veimama na yabaki.
 16. E dina, na ivakarau ni veisosomitaki a sega ni yaco ki na veikacivi nei Josefa Simici, o koya a lesi taumada me parofita ni Vakalesuimai ka isevu ni Peresitedi ni Lotu (raica na 2 Nifai 3:6–22; raica talega na Eparama 3:22–23).
 17. Eda kila ni sa rawa vua na Turaga Vakai Koya me kaciva lesu e dua ki vale i lomalagi dua ga na gauna sa digia o Koya.
 18. Gordon B. Hinckley, “God Is at the Helm,” *Ensign*, Me 1994, 54; raica talega na Gordon B. Hinckley, “He Slumbers Not, nor Sleeps,” *Ensign*, Me 1983, 6.
 19. “Itukutuku mai vei Peresitedi Thomas S. Monson,” *Church News*, Feb. 3, 2013, 9.
 20. “Masuti Kemuni,” *Sere ni Lotu*, naba 13.

Mai vei Carol F. McConkie

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa

Bula Me Vaka Na Nodra Vosa na Parofita

Ni gadrevi meda duabau ena inakinaki vakalou mai lomalagi, eda sa na tokona na parofita ka digitaka meda bula me vaka na nona vosa.

Na Tamada Vakalomalagi e lomani ira kece na Luvena ka gadreva mera kila ka ciqoma na Nona ituvatuva ni bula marau. Koya gona, sa kacivi ira na parofita, o ira era sa mai tabaki ena lewa kei na kaukauwa mera cakacaka ena yaca ni Kalou me baleta nodra vakabulai na Luvena. Era sa italai ivalavala dodonu, ka ivakadinadina i Jisu Karisito kei na kaukauwa tawamudu ni Nona Veisorovaki. Era taura tu na idola ni matanitu ni Kalou e vuravura ka vakadonuya na kena vakayacori na cakacaka tabu vakalotu ni veivakabulai.

Ena Lotu dina ni Turaga, sa “soli vua na kaukauwa oqo e vuravura e na dua na gauna io sa soli vua na kaukauwa oqo kei na lewa ni cakacaka vakabete.”¹ Eda sa tokoni Peresitedi Thomas S. Monson me noda parofita, daurairai, ka daunivakatakila. E vakatakila mai na vosa ni Turaga me dusimaka ka vakasalataka na noda Lotu *taucoko*. Me vaka a vakamacalataka o Peresitedi J. Reuben Clark, “O

koya duadua ga e tiko vua na dodonu me ciqoma na ivakatakila me baleta na Lotu . . . se veisautaka ena dua na sala na vunau sa tiko rawa ena Lotu.”²

Me baleti koya na parofita bula, sa vakaroti ira kina na lewe ni Nona Lotu na Turaga:

“Raica sa kilikili sara mo dou muria na lewe ni lotu na vosa kei na ivakaro *kecegas* vakatakilai vua me tukuna vei kemudou, ia mo dou caka dodonu kina e mataqu;

“Ia mo dou vakabauta ka muria na ka sa tukuna, me vaka ga au sa tukuna vei kemudou.

“Ia kevaka dou sa kitaka vakakina ena sega ni rawai kemudou na mata-mata ki etesi.”³

Ni gadrevi meda duabau ena inakinaki vakalou mai lomalagi, eda sa na tokona na parofita ka digitaka meda bula me vaka na nona vosa.

Eda sa tokoni rau talega na daunivakasala nei Peresitedi Monson kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni ra sa parofita, daurairai,

ka daunivakatakila. “Sa tu vei ira na dodonu, na kaukauwa, kei na lewa mera vakaraitaka na lewa kei na inaki [ni Turaga] . . . , ena veiliutaki . . . nei Peresitedi ni Lotu.”⁴ Era vosa ena yaca i Jisu. Era parofisai ena yaca i Karisito. Era cakava na ka kecega ena yaca i Jisu Karisito. Ena nodra vosa eda vakila na loloma ni iVakabula. “Ia na ka kecega era sa tukuna e na veivakauqeti ni Yalo Tabu sa ivunau . . . sa kaukauwa ni Kalou me ia kina na veivakabulai.”⁵ Na Turaga vakai Koya e kaya: “Ena vakayacori vakaidina na vosa kau sa tukuna, se ra tukuna na noqu tamata.”⁶

Eda sa vakavinavinaka ki na dua na lotu e “tara cake ena nodra yavu na iapositolo kei ira na parofita, ia sai koya ko Jisu Karisito sa kena ivakadei e na tutu ni vale.”⁷ Na vale ni Turaga sa vale ni caka dodonu, ka sega ni dodonu meda lawakitaki ki na vanua eso me saumi mai kina na noda vakatataro se lecava na domo meda muria. E sega ni dodonu meda “veitosoyaki ka veikauyaki ena cagi kecega ni ivakavuvuli.”⁸ Ena vakatakila mai na Kalou na Nona vosa mai vei ira na Nona italai, “me ra vakavinakataki kina ko ira sa lotu, me ia na cakacaka ni talatala, me vakatataki cake na ivavakoso nei

Karisito: me da yaco sara koi keda kecega me da lomavata e na vakabauta, ka kila sara na Luve ni Kalou.”⁹ Ni da digitaka meda bula me vaka na nodra vosa na parofita, eda sa tiko ena salatu ni veiyalayalati e veimuataki yani ki na uasivi e tawamudu.

Mai vei tinani gone dawai e vosota tiko na draki ni lauqa ni kakana, eda vulica kina na ibalebale ni kena tokoni e dua na parofita. A vakasalataki Ilaija na parofita na Turaga me gole ki Sarifaci, me laki sota kei na dua na yada sa vakaroti koya na Kalou me tokoni koya. Ni sa volekata yani na siti o Ilaija, a raica na yada ni ca-buka tiko. A kaci yani vua, “Mo kauta mada mai vei au e dua na wai lailai ena bilo, meu gunu.”¹⁰

“Ia ni sa lako yani ko koya me kauta mai, sa kaci tale vua ko koya ka kaya, Mo kauta talega mai vei au e ligamu e dua na tiki ni madrai.

“A sa kaya ko koya, Me vaka sa bula ko Jiova na nomu Kalou, sa sega vei au e dua na keki, sa dua ga na madrai droka ena saqa sa yakuta rawa na ligaqu, ka dua na waiwai lailai ena tavaya: ka raica au sa cava e rua na buka meu laki vakarautaka na keirau kei luvequ, me keirau kania ka qai mate.”

A sauma ko Ilaija, “Mo kakua ni rere; mo laki cakava me vaka na nomu vosa: ia mo cakava mada e *liu* vei au e dua na keki lailai, ka kauta mai vei au, mo qai vakarautaka e muri na kemudrau kei luvemu.”¹¹

Mo vakasamataka mada na dredre ni ka a kerea tiko na parofita vua e dua na tina walokai me cakava. E dina sara, ni Kalou Vakai Koya a rawa sara ga me vakarautaka na kakana vei Nona italai yalodina. Ia, ni cakacaka tiko ena vuku ni Turaga, sa muria ga na ivakasala o Ilaija, o ya me kerea vua e dua na luvena yalewa lomani ni Kalou me solibula—me rawa ni tokona kina na parofita.

Ia a yalataka talega o Ilaija e dua na veivakalougatataki ni talairawarawa: “Ni sa kaya vakaoqo ko Jiova na nodra Kalou na Isireli, Ena sega ni oti na saqa madrai droka, ena sega talega ni maca sobu na tavaya waiwai.”¹² Sa solia na Turaga vei koya na yada na madigi me digitaka me vakabauta ka talairawarawa ki na vosa ni parofita.

Ena vuravura oqo sa veivakacacani tiko ena lauqa ni ivalavala dodonu kei na walokai vakayalo, eda sa vakaroti meda tokona na parofita. Ni da vakarorogo, ka maroroya, ka tudei ena vosa ni parofita, eda vakadinadinataka ni sa tu vei keda na vakabauta meda talairawarawa ki na lewa, na vuku, *kei* na nona gauna na Turaga.

Eda muria na vosa ni parofita ena gauna e vaka me veicalati toka, sega ni veidonui, ka masamasa. Ena itovo vakavuravura, na muria na parofita ena rairai sega ni ka cecere, cala vakapolitiki, se sega ni tokoni raraba. Ia na muria na parofita sa dina tu ga. “Me vaka na kena cecere cake na lomalagi ki vuravura, sa cecere cake vakakina na noqu valavala ki na nomudou ivalavala, kei na noqu vakanananu ki na nomudou vakanananu.”¹³ “Mo vakararavi vei Jiova e na vu ni yalomu; ka mo kakua ni vakararavi ki na nomu yalomatua.”¹⁴

Na Turaga ena doka ka lomani ira era dau muria na ivakasala ni parofita. Vei koya na yada mai Sarifaci, a vakabulai koya nona talairawarawa vei Ilaija vakakina na bula nei luvena tagane. Me vaka a yalataka na parofita,

“a kana ena vuqa na siga o yada, o koya, kei na nona matavuvale . . . me vaka na vosa i Jiova ka vosataka ko koya ena gusu i Ilaija.”¹⁵

Na Turaga “ena vakani ira era vakainuini Vua.”¹⁶ Na nodra vosa na parofita sa vaka na mana ki na yaloda. Ni da vakayagataka, eda na vakalougata-taki, taqomaki, ka maroroi vakayago ka vakayalo. Ni da tugana na nodra vosa, eda sa na vulica na sala meda lako vei Karisito ka bula.

E vola o Elder Bruce R. McConkie “sa vakatakila na Turaga na dina ni veivakabulai . . . na veivakabulai sa tiko vei Karisito; ka sa tuvana . . . na salatu ki na bula tawamudu. . . . Ena yabaki ni bula taucoko: sa solia na Turaga ki na Nona tamata na idusidusi era na gadreva ena gauna ni lomolomora kei na rere. E dina ni veisiga ni mataka ena yaco ga na gauna ni vuku ni Kalou, e teguvi mai lomalagi ka tiri mai na gusu vakaparofita, mera na vakabulai na nona tamata.”¹⁷

Vei au, na nodra vosa na parofita a vakavulica o noqu qasenivuli ni Maqusa e solia vei au e dua na raivotu me baleta na rairai ni dua na veimaliwai ni vakamau ena veiyalayalati. Na nodra vosa na parofita e solia vei au na vakabauta kei na inuini meu vakavakarau kina ka rawata e dua na vuvale marau. Noqu vulica vagumata na nodra ivakavuvuli na parofita makawa kei na gauna oqo, a tokoni au ena veiyabaki dredre kei na loma-ocaoca ni vakasucuma, vakavulica, ka susuga cake e vitu na gone. Na nodra vosa na parofita ena ivolanikalou ka vakavulici talega mai na itutu-ni-vunau oqo era sa vosa veivakacegui, loloma, kaukauwa, kei na veivakayaloqataki e solega na tamata kecega.

Ni da muria na nodra vosa na parofita, eda na tara noda itikitiko kei na noda bula ena dua na yavu dei tawamudu, “na uluvatu ni noda iVakabula, sa i Koya na Karisito na Luve ni Kalou, . . . ia ni sa vakaliwava mai na tevoru na nona cagi kaukauwa kei na nona moto ena covulaca, ka sa yaviti kemudrau ena e na nona uca cevata kei na nona cagilaba, e na sega ni rawai kemudrau se dreti kemudrau

sobu ki na . . . rarawa kei na yaluma tawamudu.”¹⁸

E noda digidigi. Ena rawa meda digitaka meda tawakauwai, vakawalena, buturaka sobu, se vorata na vosa i Karisito era cavuta mai o ira na Nona italai tabaki. Ia e vakavulica na iVakabula ni o ira era talaidredre kina era na muduki tani mai vei ira na Nona tamata ni veiyalayalati.¹⁹

Ni da wilika ka vulica ena masumasu na veivosa tabu vakaparofita ka vakabauti Karisito, ena yaloda dina, ena tukuna mai na ka dina na Yalo Tabu ki na noda vakasama kei na yaloda. Meda sa qai dolava na daligada meda rogoca, na yaloda meda kila vakavinaka, kei na noda vakasama me rawa ni cereki ki matada na veika vuni ni Kalou.²⁰

Sa noqu ivakadinadina ni o Josefa Simici e parofita ni Kalou me vakalesuamai na na kosipeli i Jisu Karisito kei na Nona matabete ki vuravura. Kau vakadinadinataki ni sai Peresitedi Monson sa parofita dina ni Kalou sa liutaki keda tiko nikua. Meda sa qai digitaka meda tu vata kei ira na parofita ka bula me vaka na nodra vosa me yaco meda duavata ena vakabauta, savasava vei Karisito, ka vakasinaiti ena kila na Luve ni Kalou. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 132:7; raica talega na *iDusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 2.1.1: E tiko taucoko vei Jisu Karisito na idola ni matabete me baleta na Nona Lotu. O Koya sa vakatikora vei ira kece na nona iApositolo na idola me baleta na Matanitu ni Kalou e vuravura ena gauna sara ga oqo. Na iApositolo qase duadua ena gauna oqo, sa ikoya na Peresitedi ni Lotu, e soli vua na veivakadonui me vakayagataka na idola ena dua ga na sala e kila.”
2. J. Reuben Clark Jr., “When Are the Writings and Sermons of Church Leaders Entitled to the Claim of Scripture?” (vosa vei ira na vakaillesili ni semineri kei na inisitute, e Brigham Young University, Julai 7, 1954).
3. Vunau kei na Veiyalayalati 21:4–6; vakamatatataki.
4. J. Reuben Clark Jr., “When Are the Writings and Sermons of Church Leaders Entitled to the Claim of Scripture?”
5. Doctrine and Covenants 68:4.
6. Doctrine and Covenants 1:38.
7. Efeso 2:20.
8. Efeso 4:14.
9. Efeso 4:12–13.
10. 1 Tui 17:10.
11. 1 Tui 17:11–13; kuri na kena vakabibitaki.
12. 1 Tui 17:14.
13. Aisea 55:9.
14. Na Vosa Vakaibalebale 3:5.
15. 1 Tui 17:15–16.
16. Roger Hoffman, “Consider the Lilies.”
17. Bruce R. McConkie, *A New Witness for the Articles of Faith* (Deseret Book Company, 1985), 478; punctuation modified; used by permission.
18. Helaman 5:12.
19. Raica na 3 Nifai 20:23.
20. Raica na Mosaia 2:9.